

Kristian Jeremiassen
Medlem af Inatsisartut
Inuit Ataqatigiit
inatsisartut@ina.alla.gl

Besvarelse af § 37 spørgsmål 2023-133 om VHF-radio dækning i Nassuttooq Fjorden

28-09-2023
Sags nr.: 2023 - 22045
ID nr. 88788186

Kære Kristian Jeremiassen,

Du har i henhold til § 37 i Forretningsorden for Inatsisartut stillet spørgsmål til Naalakkersuisut om VHF-radio dækning i Nassuttooq Fjorden. Dine spørgsmål er henvist til min besvarelse. Spørgsmålene gengives enkeltvis nedenfor, efterfulgt af en besvarelse.

Postboks 909
3900 Nuuk
Tlf.: (+299) 34 50 00
E-mail: box909@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Spørgsmål 1. Kan repeaterstationen ud for Nassuttooq opgraderes hvorved kapaciteten kan udvides?

Svar: Der er indhentet svar fra Tusass, som oplyser følgende:

" Tusass opererer radiokædestationen Tunngarnit Nunaat (TUNU), som er led i den vestgrønlandske hovedradiokæde. Stationen er ganske rigtigt placeret ved munden af Nassuttooq i 465 meters højde.

Dens formål er, som led i radiokæden at forbinde den nærmeste station mod nord, Attup Uummannaa (Rifkol) med den nærmeste station mod syd, Kangaarsuuq Qaqqaa (KAQA).

TUNU har ingen VHF-dækning, da VHF-dækningen på denne kyststrækning varetages af senderne på Rifkol, i Sisimiut og på Qaqqatoqaa (Dye One).

VHF-dækningens primære formål er at sikre forbindelse langs kystruterne. Dækningen ind i fjordene er således mest en "sidegevinst". Den påvirkes også i høj grad af fjelde, da signalet kun i mindre grad afbøjes/reflekteres. Det samme gælder for 2G-4G mobilsignaler. Mobiltelefonen kan derfor ikke med nutidens teknologi anbefales som nød- og sikkerhedskommunikation væk fra byer og bygder, i stedet for VHF, mellembølge og de satellitbaserede kommunikationstjenester, såsom Iridium og Garmin InReach. Dette er situationen i dag, men kan ændre sig nogle år ud i fremtiden, hvor det formentlig bliver teknisk muligt at modtage 5G signaler direkte fra satellit til mobiltelefonen.

Tusass vedligeholder og udvikler radiokædestationerne løbende. Det skal dog tjene et specifikt formål at introducere eksempelvis mobildækning på en ødestination. I hele Grønland har Tusass kun etableret mobildækning på 5 radiokædestationer:

- På Lyngmarksfjeldet på Qeqertarsuaq for at yde dækning i hele den sydlige del af Diskobugten.
- På Qingaaq som yder dækning i en stor del af Nuuk-fjorden og Akia.

- På Meqquitsoq (Skinderhvalen), som giver dækning til Polaroil og langs kyststruten syd for Nuuk.
- På Arsuaata (ARTA), som yder dækning i fjorden ind mod Kangilinnguit/Grønnedal.
- På Sermersooq/Tretopfjeldet (TREF), som yder dækning i et stort sejlområde ved Nanortalik.

Disse mobilsites er således kendetegnet ved at være i flittig brug året rundt. De er en service til vores mobilkunder, men bør ikke betragtes som nødkommunikation. Lokalkendte ved med ret stor præcision, hvor der er dækning fra stationen, og hvor der ikke er."

Spørgsmål 2. Hvor meget vil det koste at opsætte en mobilmast?

Svar: Jeg forstår spørgsmålet som at det drejer sig om opsætning af en mobilmast i bunden. Der er indhentet svar fra Tusass, som oplyser følgende:

" Tusass har ikke mulighed for i denne besvarelse at anslå omkostningerne med at etablere det fornødne udstyr til mobildækning på TUNU, da dette vil kræve en detaljeret studie af de lokale forhold på stationen. Dog er det med sikkerhed langt dyrere at etablere og drive end mobiltelefonitjeneste i byer og bygder. Alt nødvendigt udstyr og mandskab skal flyves op med helikopter, og alligevel er den største omkostning ikke anlæg, men den løbende drift. Sendeudstyret bruger strøm som Tusass selv genererer på stedet. Det er meget dyrt at producere strøm på toppen af et fjeld, som kun kan forsynes med helikopter. Dertil kommer, at alle disse ødestationer er udstyret med et lokalt batterilager for at undgå afbrydelse af stationen i tilfælde af problemer med stationens generator. Batterilageret skal derfor have mere kapacitet, hvis man tilføjer flere strømforbrugende tjenester. Ellers stiger risikoen for og varigheden af radiokædednedbrud. Tusass vurderer ikke på nuværende tidspunkt, at forbruget af mobiltelefoni i det område, som ville opnå dækning fra TUNU (hvilket kun ville være en lille del af det store Nassuttooq fjordkompleks) er tilstrækkelig til, at investeringen og de efterfølgende årlige driftsudgifter kan forsvares økonomisk. Tusass har heller ikke aktuelle planer om at etablere mobildækning på andre fjeldtopstationer, end de 5 vi har i dag."

Spørgsmål 3. Vil man forbedre dækningen af VHF-forbindelsen i bunden af Nassuttooq fjorden?

Svar: Maritim nød- og sikkerhedsradio, herunder VHF-dækningen, er ikke hjemtaget. Derfor er dækningen et spørgsmål som skal diskuteres med den danske regering. Jeg har derfor rejst spørgsmålet om VHF-dækningen generelt med Klima-, Energi- og Forsyningsminister Lars Aagaard, under hans besøg i Grønland i start-september.

Jeg er bekendt med, at VHF-dækningen er udfordret i alle fjorde, fordi fjeldene skygger for forbindelsen til VHF-stationerne. Det er dermed ikke et problem alene for Nassuttooq-fjorden. Tusass har overfor mit departement oplyst, at det er urealistisk at dække alle havområder i Grønland, og at det er særligt udfordrende at dække fjordene. Da det ikke er muligt at forbedre alle udækkede områder i Grønland, skal der foretages en prioritering.

For at igangsætte handlinger har det været mit ønske, at der nedsættes en arbejdsgruppe, som skal se på mulighederne for at forbedre VHF-dækningen i Grønland. Derfor er jeg tilfreds med, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeren er enig i at igangsætte dette arbejde. Ydermere skal arbejdsgruppen også se på andre kommunikationsformer, som kan forbedre søsikkerheden.

Spørgsmål 4. Hvad vil forbedringen af VHF-dækningen koste?

Svar: Der er indhentet svar fra Tusass, som oplyser følgende:

" Tusass udskiftede i 2021-2022 alle ca. 30 VHF-sendere og modtagere i Grønland som led i vores 10-årige aftale med Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur (Staten). Der var tale om 1:1 udskiftning af eksisterende udstyr, og alle udskiftningerne kunne ske effektivt, som led i ét samlet projekt. Som et enkeltstående projekt vil etablering af VHF på én enkelt station helt sikkert blive betydeligt dyrere. Som nævnt under besvarelsen af spm. 2 ovenfor vil det kræve en dybere analyse at afklare behovet for strøm til udstyret, og om det vil kunne benytte eksisterende master og bygninger. Dermed er det heller ikke muligt at anslå hverken anlægs- eller driftsomkostninger for en VHF-dækning fra TUNU.

Det nuværende kystradiosystem drives på en bindende aftale med den danske stat frem til udgangen af 2027. Staten kan give Tusass til opgave at projektere eventuelle ændringer.

Der har også tidligere, andre steder i Grønland, været fremsat ønsker om forbedring i VHF-dækningen. Det må dog siges, at vores land er skabt sådan, at det ville kræve hundredvis af VHF-stationer at opnå noget nær fuld dækning. Det er ikke realistisk. Så vil det givetvis være billigere at udstyre alle, der tager ud i naturen med satellitbaserede devices til nødkommunikation."

Jeg håber, at det ovenstående besvarer dine spørgsmål.

Med venlig hilsen

Hans Peter Poulsen